

ניתנו הוראות לטיהור נוסף. אותו פטרול עצמו, בתוספת עוד שני חילים, יצאו מיד לדרך. הם התקדמו ישר דרך הקמה, אל שוחות הפגזים הסמוכות, לאלו שנלכדו קודם. גם מן השוחות הללו הוצאו כ־18 גרמנים. אלו היו צופים, או חברי קבוצות קלעים אשר שכנו בשוחות. למשכנותיהם אלו היתה, בדרך כלל, צורת ניקבה, המוליכה אל השוחה; הניקבה היתה פונה מערבה כלפי עמדות האוסטרלים, ויורדת בהמשכה כמה אמות למטה. הפתח היה מכוסה לוח־מתכת, והיה מוצנע כל כך, עד שבכמה מקרים, קשה היה לגלותו אף בהביטך ישר לתוך שוחת־הפגזים. בזמן הפעולות הללו נמשכו יריות הגרמנים מן הבית שבצד דרום, ואיש אחד נפגע. הוחלט לקדם את קיר־החזית עד לקצהו המזרחי של הבית שליד המסילה, — אותו בית שביקרו בו בראשונה. הקורפורל ושני חילים נשארו שם, כדי למנוע את האויב מלתפסו שוב; אחרי הצהרים נשלחו שמה שלוש מכונות יריה מטיפוס „לואיס“ (לקח 6-7). יתר אנשי הפטרול חזרו לעמדתם. הפטרול נמצא בפעולה במשך שלוש שעות וחצי בסך הכל; הוא לקח בשבי 32 איש, ושלוש מכונות יריה.

הלקח העולה מפעולה זו

מה יכולים ללמוד מפעולה זו? (לקח 1) קשר מהיר, עירנות. (לקח 2 ו־3) חיטוי. (1) א. מציאות אנשים בנקודה מסוימת, המוכנים להגן באש על חבריהם). (לקח 4) גישוש. (לקח 5) שקט. (לקח 6) קונסולידציה של ההישג. (לקח 7) התקדמות זריזה. (לקח 8) מידות קטנות של הפטרול. (לקח 9) תוצאות חשובות. שמא יחשוב מי שהוא, שהמקרים הנ"ל הם קלים ורגילים, ושהפעולות היו מעין משחק־ילדים? נדגיש, איפוא, שבפטרול ושאר פעולות מסוג זה מתגלה החיל האוסטרלי כאמן. חינוכו ואורח חייו מפתחים בו אומץ־לב ויזמה עד לשיעור גבוה. מתוך כך הוא מוכשר תמיד לכל פעולה העלולה להזדמן לו בדרכו.

ברור אנגלי על השכלה לחייל בימי מלחמה

עם התפרצות המלחמה נתעוררה במיוחד הדאגה לשלומם הנפשי ולהתפתחותם האינטלקטואלית של החייל. אופיה הממושך של המלחמה הנוכחית מחריף את הבעיה הזאת ועם ההתרבות המהירה של מספר האנשים הנכנסים לשירות הצבא גדל בהרבה גם היקף הדאגה; מציאותם של אנשים משכילים ובעלי צרכים רוחניים, ככל דרגות הצבא, מעמיקה את תוכן הבעיה. אמנם לכל ארץ ולכל עם תנאים אחרים, אולם בכל מקום רב הרצון להשתמש בריכוזם של מליוני אזרחים צעירים, כדי להעלות את דרגת־ההשכלה שלהם ולהכשירה לתפקידיהם לעתיד, בבוא השלום. מתחילת המלחמה הזאת עד עכשיו הספיקה להתפתח במדינות הדימוקרטיות ספרות שלמה על הנושא, ההשכלה בצבא. ביחוד רב הבירור בנידון זה בעתונות האנגלית. הצבוריות האנגלית נתעוררה לבירור זה, אחרי שנודע לה פתאום, כי עם פרוץ המלחמה בוטל, הקורפוס לחינוך בצבא, שפעל כמפיץ תרבות והשכלה בצבא הבריטי, החל משנת 1918. בעתונים הגדולים נתפרסמו, מכתבים למערכת שהביעו מחאות על ביטול הארגון החינוכי בצבא. בין המוחים — גם ההיסטוריון הידוע

ה. א. ל. פישר, ששימש כמיניסטר לחינוך בסוף מלחמת 1914/18. פישר נסה להסביר לאחראים לדבר, שגם מבחינה צבאית-מעשית לא היתה תבונה רבה בביטול הקורסוס הנ"ל - האם ימצא איש שיטען כי חיי החייל בתנאי-מצור (כמו בקו מג'ינו) אין בהם שעות-שעמום, או שהשעמום מועיל לפעולות צבאיות? מהמכתבים והמאמרים השונים שנתפרסמו באנגליה בשאלה זו, אנו מביאים כאן שתי רשימות: מאמר קצר של סופרו הפידוגי של "טיימס" (מ-13.1.40), ומכתב למערכת "טיימס" (מ-18.1.40) של לורד ג'ורל, מנהלו של הקורסוס לחינוך בצבא לשעבר.

1. השכלת החיילים

(מאמר מאת סופרו הפידוגי של "טיימס")

בזמן הקרוב תסתיים עריכת התכניות לעבודה חינוכית בקרב הצבא, ובפרט בקרב המיליציה הצעירה. התכניות נערכות ע"י ארגונים לחינוך בין מבוגרים, באישורן של המפקדות המקומיות. הכונה היא לערוך הרצאות בודדות או מחזורי הרצאות על נושאים לא-מקצועיים; הנהלת הפעולה תהיה בידי ועדות מחוזיות, המיצגות רשויות חינוך מקומיות, Y.M.C.A, מחלקות להשכלת-חוץ ליד אוניברסיטאות, אגודות-החינוך של העובדים, ועוד גופים מסוג זה.

נעשו, אמנם, גם קודם, מאמצים שונים להרחיב את השכלתם של החיילים. התביעה לכך באה בעיקר מבין אנשי-צבא אשר ביקרו בשעתם בכת-ספר תיכוניים, או שלמדו, בימי השלום, באוניברסיטאות.

קצין רפואי של בטליון אחד גילה, כי יש ביחידתו אנשים בעלי רמה תרבותית, והוא סיפק להם על חשבונו מאתיים ספרי הוצאת "פליקן". אח"כ התחיל לכנס חוגים לשיחות, פעמיים בשבוע; השיחות הוקדשו לנושאים שונים, כגון: התפתחות המדע, "על-מה באה המלחמה?", "חיי כרך לעומת חיי כפר", בלי ספק ימצאו קצינים רבים, כדוגמת הקצין הזה, אשר יכירו באחריות המוטלת עליהם להשלמת ההשכלה של אנשיהם, ויקבלו על עצמם ברצון את הצורך לספק את הצרכים האינטלקטואליים של האנשים, אם רק ינתן להם איזה רמז ממקור רשמי, כיצד לנהוג בענין זה. בחדשים האחרונים נעשה הרבה כדי לבדר את חד-הגוניות שבחיי המחנה - ע"י סרטים, הצגות, קונצרטים והרצאות. אכן זמן רב שלטה ההנחה השגורה, כי התביעה היחידה של החייל בן-זמננו בשעות הפנאי שלו הוא הבידוח ובלויה-הזמן. אולם התברר, כי חלק מהאנשים הצעירים מרגיש צורך בספרות טובה, ומחפש הזדמנות לשיחות עיוניות ולהכרת הנעשה בעולם. השאלה היא, איך לספק את הצרכים הללו, במינימום של הוצאה כספית ומרץ ארגוני, ומבלי להסתבך בשגרת-השירות. כל מי שעיין היטב בשאלה זו, יודע, שיש לטפח בזוהירות את התענינותם של הקצינים בשטח זה. פעולות-התרבות הטובות ביותר בצבא הפעיל הן פעולות-שבתנדבות, ויתכן, שהכללת הפעולה הזאת במסגרת הפקודות הצבאיות לא תמיד תהיה לברכה.

מן הראוי, שאדם בעל שיעור-קומה תרבותי, ובעל הכשרה פידוגית, המכיר את החיים בשירות הצבאי, יכתוב חוברת לקצינים, להסברת הסכנות האורבות לחייל משכיל, כשהוא ניתק מחיי הרוח. טוב יהיה, אם חוברת זו תכיל, בין השאר: רשימת ספרים על נושאים פופולריים; הדרכה לסידור ספריות-מחנה נודדות; נושאים לבירור והוראות לגיהול חוגים, העוסקים בשאלות עיוניות; הדרכה בנוגע לחומר קריאה

ובנוגע לשידורי-הרדיו, רצוי, שתהיה הוראה, כיצד להחקין ולהכשיר חדר-תרבות שקט במחנה, - מקום לקריאה ולכתיבה. עבודה רבה ומועילה יכולה לעשות בנידון זה במחנות-האימון לקצינים. כאן אפשר להכין את הקצין הצעיר לחפקיד החרבות. סופרים, חוקרים, אנשי-מדע ומורים יסכימו, ודאי, ברצון, לתת את שירותם ועצתם. ההצעות הללו הן צנועות יותר, אך גם פשוטות יותר מאשר תכניות-ההשכלה הנידונות כעת. ועוד יתרון להן - שאינן קשורות ותלויות במרצים מן החוץ, (דבר העולה בכסף), והן ניתנות להגשמה הן באנגליה והן מחוצה לה, ובתנאי חזית. יש לקוות שבצית הרחבת ההשכלה תוכה לתשומת לבם של הקצינים המיוחדים, שנחמנו לא-מכבר לשקוד על הוי החייל.

2. הקורפוס לחינוך בצבא

(מכתב למערכת «טיימס»)

בגליון «טיימס» מיום 13 לינואר הופיע מאמר בכותרת, השכלת החיילים, המאמר מספר, כי גופים אורחיים שונים עורכים כעת תכניות לסידור הרצאות בשביל אנשי הצבא. נמצא, כי לחיילים יש, צרכים רוחניים ומובעת התקווה, שהקצינים להוי-החייל שנתמנו זה לא מכבר יתנו ידם לכך.

שום רמו לא נרמו במאמר על דבר הקורפוס לחינוך בצבא, אשר נודע עתה כי הוא בוטל עם פרוץ המלחמה. ברי, כי החלטה זו היא אחד מצעדי-הנסיגה וקוצר-הראות הגדולים ביותר שנעשו בזמן מן הזמנים על ידי שליטי הדימוקרטיה. כל הנסיון שנרכש במלחמה שעברה כאילו נמחה. לאחראים בתקופת המלחמה היא נתברר כי יש לחייל לא רק גוף, כי אם גם נשמה. כי זקוק הוא להרצאות, לספרים ולימוד. במרוצת המלחמה באו לכלל דעה, כי מן הראוי להכשיר מראש את החייל למצוא לו מעמד-קיום בשובו לחיים אורחיים. מתוך חיפושים אלה קם הארגון לחינוך בצבא, אשר סיפל בכל הענינים האלה, ואשר התפתח אח"כ בצבא-הכיבוש שבילה בגרמניה, לשיטה רחבה, עד שבשנת 1920 נהפך הארגון ל-קורפוס החינוך בצבא. כלום לא קבלנו כל לקח מהעבר? אנשי-הצבא, המנוסים בהנהגת חיילים, חשבו את הקורפוס הזה כחוליה הכרחית בכל גיס; ויש לכך הצדקה מיוחדת בגינות המוגדלים, הנמצאים כעת בתנאי מלחמת-מצור ממושכת. האם החיילות בקו מנינו, למשל, אין להם אותם ה-צרכים הרוחניים, אשר רק הארגון לחינוך-בצבא סיפק אותם בעבר? ומה יהא בסופה של אותה השיטה אשר לפיה נקבעו בצבא הסדיר, ההעלאות בדרגא לסמלים, החל משנת 1920?

אנו מדברים גבוהה על רפורמות דימוקרטיות בצבא, ולמעשה אנו חותרים תחת היסוד אשר עליו צריך להיות מושתת הכל. האין זה עכשיו מן ההכרח, להקים מחדש את היסוד הזה, ואף לשכללו?

לורד גורל